

Едуард Олександрович ЮРІЙ

кандидат економічних наук, доцент, кафедра публічних, корпоративних фінансів та фінансового посередництва,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID ID: 0000-0001-9987-4629
E-mail: edyurii@gmail.com

Тетяна Геннадіївна МОСТЕНСЬКА

кандидат економічних наук, кафедра менеджменту,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID ID: 0000-0002-2112-4745
E-mail: 5194050@bigmir.net

ВИРОБНИЧО-ТЕХНОЛОГІЧНА РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

Юрій, Е. О. Виробничо-технологічна реструктуризація як інструмент підвищення ефективності використання основних засобів підприємства [Текст] / Едуард Олександрович Юрій, Тетяна Геннадіївна Мостенська // Український журнал прикладної економіки. – 2020. – Том 5. – № 1. – С. 220–227. – ISSN 2415-8453.

Анотація

Вступ. Одним із основних факторів, що визначає конкурентоспроможність продукції, є стан і якість основних засобів. Основні засоби забезпечують конкурентоспроможність продукції, формуючи її якісні характеристики та витрати на виробництво. Фізичне й моральне старіння активної частини основних засобів може стати причиною втрати конкурентоспроможності продукції. Одним із інструментів, що забезпечує підвищення ефективності використання основних засобів, може стати реструктуризація.

Метою статті є визначення ролі виробничо-технологічної реструктуризації як інструменту підвищення ефективності використання основних засобів підприємства.

Результати. Узагальнено підходи до визначення реструктуризації, пов'язаної з основними засобами. Встановлено сутність виробничо-технологічної реструктуризації. Визначено роль виробничо-технологічної реструктуризації у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства й досягненні загальноорганізаційних цілей. Проаналізовано теоретичні підходи до визначення цілей виробничо-технологічної реструктуризації управління. Обґрунтовано важливість проведення виробничо-технологічної реструктуризації з позиції підвищення ефективності використання основних засобів підприємства, підвищення конкурентоспроможності продукції і фінансової стійкості. Визначено поняття виробничо-технологічної реструктуризації як виду реструктуризації основних засобів, що відповідає стратегічним намірам підприємства, яка спрямована на підвищення його виробничого потенціалу, створення передумов випуску продукції такого рівня якості, що відповідає вимогам ринку, забезпечує оптимізацію витрат і сприяє підвищенню рівня конкурентоспроможності продукції. Запропоновано процедуру проведення виробничо-технологічної реструктуризації та розкрито сутність кожного із її етапів. Обґрунтовано використання виробничо-технологічної реструктуризації як інструменту підвищення ефективності використання основних засобів підприємства й забезпечення своєчасного їх оновлення на інноваційній основі.

Висновки. Виробничо-технологічна реструктуризація дозволяє забезпечити якісно нові перетворення основних засобів, які забезпечать новий етап розвитку підприємства,

© Едуард Олександрович Юрій, Тетяна Геннадіївна Мостенська, 2020

створюючи передумови підвищення ефективності виробничої діяльності й досягнення загальноорганізаційних цілей.

Ключові слова: виробничо-технологічна реструктуризація, основні засоби, управління, інструменти управління.

Eduard Olexandrovych YURII

PhD in Economics, Associate Professor, Department of Public, Corporate Finance and Financial Intermediation, Yurii Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, Ukraine

Tetiana Gennadiivna MOSTENSKA

PhD in Economics, Department of Agrarian Management,
Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia, Ukraine

PRODUCTION AND TECHNOLOGICAL RESTRUCTURING AS A TOOL FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF USING THE FIXED ASSETS OF THE ENTERPRISE

Abstract

Introduction. One of the main factors that determines the competitiveness of products is the condition and quality of fixed assets. Fixed assets ensure the competitiveness of products by forming its quality characteristics and production costs. Physical and moral aging of the active part of fixed assets can cause loss of competitiveness of products. Restructuring can be one of the tools to increase the efficiency of fixed assets use.

The purpose of the article is to determine the role of production and technological restructuring as a tool to improve the efficiency of using the fixed assets of the enterprise.

Results. The approaches to the definition of restructuring related to fixed assets are summarized, the essence of production and technological restructuring is defined. The role of production and technological restructuring in ensuring the competitiveness of the enterprise and achieving organizational goals is determined. Theoretical approaches to determining the goals of production and technological management restructuring are analyzed. The importance of production and technological restructuring from the standpoint of improving the efficiency of fixed assets of the enterprise, as well as from increasing the competitiveness of products and financial stability is substantiated. The concept of production and technological restructuring is defined as a type of restructuring of fixed assets, which meets the strategic intentions of the enterprise, aimed at increasing the production potential of the enterprise, creating prerequisites for production of such quality that meets market requirements, optimizes costs and increases product competitiveness. The procedure of production and technological restructuring is offered and the essence of each of its stages is revealed. The use of production and technological restructuring is justified as a tool to increase the efficiency of using the fixed assets of the enterprise and ensure their timely modernization on an innovative basis.

Conclusions. Production and technological restructuring allow to provide qualitatively new transformations of fixed assets, which will provide a new stage of development of the enterprise, creating prerequisites for increasing the efficiency of production activities and achieving enterprise's goals.

Keywords: production and technological restructuring, fixed assets, management, management tools.

JEL classification: H12; L23

Вступ

Одним із основних факторів, що визначає конкурентоспроможність продукції, є стан і якість основних засобів. Основні засоби забезпечують конкурентоспроможність продукції, формуючи її якісні характеристики й витрати на виробництво.

Потужна матеріально-технічна база підприємства, що ефективно функціонує, є запорукою успіху його економічної діяльності, забезпечує безперервний виробничий процес, визначає ефективність виробництва [1, с. 425].

Фізичне і моральне старіння активної частини основних засобів може стати причиною втрати конкурентоспроможності продукції. Одним із інструментів, що забезпечує підвищення ефективності використання основних засобів, може стати реструктуризація.

Теоретичні й прикладні аспекти використання основних засобів і проблеми реструктуризації вивчаються вітчизняними й зарубіжними науковцями. Серед них: Андрієвська Є.В., Ареф'єв С.О., Варава Л.М., Винокурова О.І., Ігнатов С.М., Кордубан А.С., Кравченко Г.В., Кравченко М.В., Кулакова С.Ю., Кулько І.В., Мисаченко В.І., Плікус І.Й., Ситенко Д.Д., Фейгельман Н.В. та інші.

Моральне й фізичне старіння основних засобів потребує своєчасної їх заміни та викликає необхідність управління процесами відтворення і використання основних засобів. Зниження ефективності використання основних засобів промисловими підприємствами може бути зупинене шляхом проведення виробничо-технологічної реструктуризації, здійснення якої дозволить вивести виробничі процеси на якісно новий рівень, забезпечити підвищення конкурентоспроможності продукції.

Мета та завдання статті

Охарактеризувати роль виробничо-технологічної реструктуризації як інструменту підвищення ефективності використання основних засобів підприємства.

Виклад основного матеріалу

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» основними засобами визначаються матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [2].

Серед основних факторів виробництва виробничі засоби, виступаючи матеріальним втіленням капіталу, відіграють одну із провідних ролей. Процес управління основними засобами підприємства за цих умов набуває надзвичайної актуальності. Найбільший вплив на якість продукції, що випускається, здійснює активна частина основних засобів – машини й обладнання.

Можна погодитись із думкою Кулько І. [3], що, як правило, саме технологічні переваги визначають розрив між переможцями та переможеними в конкурентній боротьбі.

Кравченко М.В. зазначає, що успішність управління основними засобами підприємства можна розглядати з позиції ефективності їхнього використання у господарському обороті [1, с. 426].

Управління основними засобами здійснюється шляхом виконання як загальних функцій менеджменту – планування, організації, мотивації та контролю, так і специфічних, пов'язаних із особливостями об'єкту управління, - виробничої, відтворювальної, інноваційної, інвестиційної.

Визначаючи вплив основних засобів на конкурентні переваги необхідно враховувати: рівень інноваційності активної частини основних засобів (частка інноваційних основних засобів у загальній вартості); стан основних засобів (коефіцієнт зносу, коефіцієнт оновлення, коефіцієнти введення й виведення основних засобів; структура основних засобів); інтенсивність використання основних засобів (коефіцієнт використання потужності як підприємства, так і окремих виробничих ліній, машин і обладнання, коефіцієнт змінності обладнання і сезонності виробництва); ефективність використання основних засобів (рентабельність, фондвіддача, фондоозброєність).

Втрата конкурентних переваг як результат неефективного управління основними засобами може стати причиною поступового зменшення пропозиції і звуження ринкового сегменту. Одним із інструментів підвищення ефективності використання основних засобів може стати реструктуризація.

Варава Л.М. і Кравченко Г.В. [4, с. 18] наголошують на тому, що реструктуризація спрямована на удосконалення процесу управління конкурентоспроможністю підприємства як складової стратегічного управління. Реструктуризація сприяє забезпеченню швидкої адаптації підприємства до змін зовнішнього середовища. Для ефективного проведення реструктуризації проводяться визначені перетворення системи управління підприємства й реалізуються певні заходи у площині його основних функціональних напрямів діяльності. Реструктуризація повинна вивести підприємство на принципово новий рівень функціонування, стати передумовою максимально можливого використання потенціалу підприємства.

В роботі [5, с. 131] зазначається, що основною спрямованістю реструктуризації має бути вихід із кризи, забезпечення підвищення ефективності діяльності підприємства, запобігання розгортанню кризових явищ, створення конкурентних переваг і забезпечення стійкості підприємства.

Таким чином, у наукових публікаціях реструктуризація розглядається як інструмент підвищення ефективності діяльності підприємств; характеризуються різні види й форми реструктуризації. Особливе місце в теорії реструктуризації займає та, що пов'язана із основними засобами. Проте не існує єдиної точки зору на визначення такого виду реструктуризації, інструменти її здійснення, цілі й результати.

Так, Плікус І.Й. до одного із видів реструктуризації відносить фізичну реструктуризацію, яка забезпечує оновлення та модернізацію основних фондів підприємства. При цьому автором визначаються такі форми фізичної реструктуризації за об'єктом: реструктуризація виробництва, активів, фінансова й корпоративна реструктуризація (реорганізація) [6].

В роботі [7, с. 228] визначаються такі види реструктуризації як: виробничо-технологічна, організаційно-управлінська, фінансова. Автором зазначається, що виробничо-технологічна реструктуризація може бути спрямована на оновлення технологічної бази, впровадження енергозберігаючих технологій, оптимізацію виробничої структури, мінімізацію рівня відходів і подальше їх використання у процесі виробництва тощо [7, с. 231].

Фейгельман Н.В. залежно від сфери діяльності підприємства, що реформується, розглядає види реструктуризації: управлінську, виробничу, маркетингову, фінансову, кадрову [8, с. 181].

Як один із видів реструктуризації в роботі [4, с. 20] розглядається виробнича реструктуризація, яка забезпечує реалізацію техніко-технологічних перетворень. Виробнича реструктуризація спрямована на удосконалення методів і технології ведення виробничої діяльності; модернізацію або заміну фізично й морально зношеного обладнання.

Мисаченко В.І. й Ігнатів С.М. в роботі [9, с. 253] розглядають виробничу реструктуризацію, розрізняючи такі її види: реструктуризацію активів (виведення надлишкових активів і придбання на виручені кошти необхідного для виробничих потреб майна), реструктуризацію виробництва (технічне переоснащення для впровадження сучасних технологій, зміни асортименту продукції, що випускається).

Узагальнення підходів до визначення цілей проведення реструктуризації, пов'язаної зі зміною умов протікання виробничих процесів, представлено у табл. 1.

На нашу думку, найбільш повно визначає мету й завдання проведення реструктуризації, пов'язаної зі зміною умов протікання виробничих процесів, виробничо-технологічна реструктуризація. Таке розуміння реструктуризації вужче, ніж поняття

«реструктуризація активів», але ширше, ніж поняття «фізична реструктуризація», «виробнича реструктуризація» або «реструктуризація виробництва».

Таблиця 1. Визначення цілей проведення реструктуризації, пов'язаної зі зміною умов протікання виробничих процесів

Автор, джерело	Цілі проведення реструктуризації
Варава Л.М., Кравченко Г.В. [4, с. 20]	підвищення техніко-технологічного рівня виробництва за рахунок впровадження у виробничий процес ресурсозберігаючих технологій; збільшення коефіцієнту використання виробничих потужностей підприємства; оптимізація рівня та структури виробничих витрат
Плікус І. Й. [6]	продаж основних фондів, які обтяжують активи підприємства, але не приймають участь у виробничих процесах; оптимізація товарно-матеріальних запасів; ліквідація неефективних структурних підрозділів; перепрофілювання неефективних підрозділів підприємства; використання зворотного лізингу для збільшення обсягів реалізації продукції; впровадження заходів, які забезпечують прискорення оборотності активів
Ситенко Д.Д. [7, с. 231]	збереження або зростання виробничого потенціалу підприємства; підвищення ефективності використання наявного майнового комплексу; досягнення гнучкості й мобільності виробничої системи; оптимізація виробничих процесів
Мисаченко В.І., Ігнатов С.М. [9, с. 254].	суттєві перетворення у всьому виробничому процесі підприємства; технологічне переозброєння підприємства; використання високопродуктивних машин і обладнання; налагодження виробництва нових видів продукції; проведення модернізації виробництва традиційних для підприємства товарів
Андрієвська Є.В. [10, с. 11]	технічна реконструкція виробництва; модернізація обладнання; запровадження нових технологій; виведення застарілих потужностей; виведення надлишкових потужностей

Останнім часом ефективність використання основних засобів значно знизилась. Це викликано, в першу чергу, зниженням обсягів виробництва продукції промисловими підприємствами, що призвело до зниження завантаженості виробничих потужностей. В таких умовах витрати на виробництво продукції зростають, що не дозволяє підприємствам встановлювати конкурентну ціну на реалізовану продукцію, відтворювальні процеси уповільнюються. Низька ефективність виробничої діяльності не дозволяє замінити морально застаріле обладнання і підприємство втрачає на ринку конкурентні переваги.

Підвищення ефективності виробництва можна досягти або екстенсивним, або інтенсивним шляхом. Екстенсивний шлях передбачає збільшення обсягів виробництва за рахунок кількісних факторів економічного зростання. Натомість інтенсивний шлях, спрямований на технічне удосконалення основних засобів, технологічних процесів, забезпечення рівномірної ритмічної роботи обладнання, удосконалення системи організації праці тощо.

Забезпечити інтенсифікацію виробництва можна за допомогою проведення виробничо-технологічної реструктуризації. Своєчасне проведення виробничо-технологічної реструктуризації в цьому разі може забезпечити підприємству підвищення ефективності виробничого процесу.

Визначаючи виробничо-технологічну реструктуризацію автори дотримуються такого. Виробничо-технологічна реструктуризація – це вид реструктуризації основних засобів, що відповідає стратегічним намірам підприємства, спрямована на підвищення виробничого потенціалу підприємства, створення передумов випуску продукції такого рівня якості, що відповідає вимогам ринку, забезпечує оптимізацію витрат і сприяє підвищенню рівня конкурентоспроможності продукції.

Для забезпечення позитивних результатів здійснення виробничо-технологічної реструктуризації доцільно дотримуватись певного алгоритму дій. Формалізація процесу проведення виробничо-технологічної реструктуризації представлена на рис. 1.

Рис. 1. Процедура проведення виробничо-технологічної реструктуризації

Джерело: розроблено авторами

Передумовою здійснення виробничо-технологічної реструктуризації є визначення відповідності стану основних засобів стратегічним намірам підприємства шляхом проведення аналізу основних засобів. Якщо стан основних засобів (їх структура, ступінь зносу, інтенсивність використання, відповідність вимогам науково-технічного прогресу тощо) забезпечує достатній рівень конкурентоспроможності продукції і сприяє досягненню стратегічних цілей, на підприємстві відсутня необхідність у проведенні виробничо-технологічної реструктуризації. Тому для забезпечення зростання конкурентоспроможності необхідно визначити інші шляхи досягнення стратегічних цілей.

Якщо у результаті проведеного аналізу буде з'ясовано, що стан основних засобів виступає дестабілізуючим чинником досягнення стратегічних цілей, необхідно визначити інструменти управління стратегічним розвитком і обґрунтувати доцільність проведення виробничо-технологічної реструктуризації.

Цілі виробничо-технологічної реструктуризації повинні співвідноситись зі стратегічними цілями підприємства й задачами управління. Тому на наступному етапі процедури проведення виробничо-технологічної реструктуризації відбувається визначення цілей реструктуризації, основні із яких описані у табл. 1.

Відповідно до визначених цілей розробляється програма реструктуризації із конкретизацією заходів, термінів і виконавців. Для реалізації програми виробничо-технологічної реструктуризації обираються інструменти реструктуризації.

Результатом проведення реструктуризації має бути досягнення визначених цілей, що дозволить здійснити реалізацію виробничої стратегії, яка забезпечить підвищення конкурентоспроможності, утримання або розвитку ринкової позиції, створить передумови до покращення фінансового стану підприємства.

Якщо реалізація реструктуризаційних заходів не призвела до досягнення визначених цілей, процедура проведення виробничо-технологічної реструктуризації повинна набути нового змісту. У цьому разі процедура проведення виробничо-технологічної реструктуризації передбачає повернення на етапи або розроблення програми реструктуризації, або вибір інструментів реструктуризації. Реструктуризація, виступаючи дієвим інструментом підвищення результативності діяльності підприємств і запобігання кризових явищ, може бути спрямована на подолання проблем в окремих функціональних площинах його діяльності.

Системний підхід до проведення процесу реструктуризації дозволить прискорити процес підвищення конкурентоспроможності продукції на внутрішніх і міжнародних ринках, покращити інвестиційну привабливість підприємств, підвищити ділову активність, підняти рентабельність і ринкову вартість [10, с. 76].

Своєчасне проведення виробничо-технологічної реструктуризації дозволяє не лише внести зміни у процес виробництва продукції, але й стабілізувати фінансовий стан підприємства.

Науково-технічний прогрес ставить перед підприємствами задачу наявності основних засобів, які б не просто забезпечували процес виробництва. Основні засоби виступають однією із конкурентних переваг підприємств. Належний стан і їх використання безпосередньо впливають на ефективність функціонування підприємства, забезпечують підвищення якості продукції, сприяють зменшенню витрат виробництва, можуть вивести підприємство на новий рівень розвитку [12].

Висновки та перспективи подальших досліджень

Визначаючи залежність між станом основних засобів і необхідністю здійснення реструктуризації необхідно зазначити таке. Використання основних засобів підприємства є одним із ключових чинників, що визначає конкурентоспроможність продукції на ринку.

Реструктуризацію можна розглядати як радикальну зміну, що спрямована на підвищення ефективності діяльності підприємства, забезпечення його ринкової і фінансової стійкості, розвиток конкурентних переваг.

Виробничо-технологічна реструктуризація дозволяє забезпечити якісно нові перетворення основних засобів, які забезпечать новий етап розвитку підприємства, створюючи передумови підвищення ефективності виробничої діяльності й досягнення загальноорганізаційних цілей.

Список літератури

1. Кравченко М.В. Управління та облік основних засобів на підприємстві. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. № 5. С. 425-430.
2. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/REG4509?an=26>
3. Кулько І.В. Оцінювання та аналіз основних виробничих фондів підприємств. *Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво*. 2013. №4. С. 166-169.
4. Варава Л.М., Кравченко Г.В. Реструктуризація гірничо-збагачувальних підприємств як інструмент підвищення рівня їх конкурентоспроможності. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2011. № 2, Т. 2. С. 18-20. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2011_2_2/018-020.pdf
5. Ареф'єв С.О. Реструктуризація підприємства: підходи, сутність, складові. *ДонДУУ «Менеджер»*. 2014. № 2 (68). С.129-134.
6. Плікус І. Й. Фінансова санація та банкрутство підприємств. 2013. URL: <https://dl.sumdu.edu.ua/textbooks/92627/346400/index.html>
7. Ситенко Д.Д. Шляхи реструктуризації агропромислових підприємств в Україні. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2016. Вип. №1. С. 227-232

8. Фейгельман Н.В. Реструктуризация и перепрофилирование: исследование факторов развития промышленного предприятия. *Известия Тульского государственного университета. Экономические и юридические науки*. 2016. Вып. №1. С.180-186.
9. Мысаченко В.И., Игнатов С.Н. Реструктуризации предприятий и их особенности. *Бизнес в законе*. 2011. №4. С.253-256.
10. Андрієвська Є.В. Поняття та сутність процесу реструктуризації промислових підприємств. *Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць*. / голов. ред. М. І. Зверяков. Одеса: Одеський державний економічний університет, 2010. Вип. 39. С. 9–14
11. Винокурова О.І. Аналіз сучасних проблем реструктуризації підприємств в Україні. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2017. № 1 (62), С.71- 76
12. Кулакова С.Ю., Кордубан А.С. Теоретичні основи відтворення основних фондів підприємства в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2015. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4134>

References

1. Kravchenko, M.V. (2016). «Management and accounting of fixed assets at the enterprise». *Ekonomika i suspil'stvo*. Issue 5, pp. 425-430.
2. Provisions (standard) of accounting 7 "Fixed assets". Available at: <https://ips.ligazakon.net/document/REG4509?an=26>
3. Kulko, I.V. (2013). «Evaluation and analysis of fixed assets of enterprises». *Derzhava ta rehiony. Ser.: Ekonomika ta pidpryyemnytstvo*. Issue 4, pp. 166-169.
4. Varava, L.M., Kravchenko, G.V (2011). «Restructuring of mining and processing enterprises as a tool to increase their level of competitiveness». *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Ekonomichni nauky*. Issue 2 (2), pp. 18-20. Available at: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2011_2_2/018-020.pdf
5. Arefiev, S.O. (2014). «Enterprise restructuring: approaches, essence, components». *DonDUU «Menedzher»*. Issue 2 (2), pp. 129-134.
6. Plikus, I.I. (2013). «Financial rehabilitation and bankruptcy of enterprises». Available at: <https://dl.sumdu.edu.ua/textbooks/92627/346400/index.html>
7. Sytenko, D. (2016). «Ways to restructure Ukrainian agricultural enterprises». *Teoretychni ta prykladni pytannya ekonomiky*. Issue 1, pp. 227-232.
8. Feigelman, N.V. (2016). «Restructuring and conversion: study factors of industrial enterprises». *Izvestiya Tul'skogo gosudarstvennogo universiteta. Ekonomicheskkiye i yuridicheskkiye nauki*. Issue 1, pp.180-186.
9. Mysachenko, V., Ignatov, S. (2011). «Types of production plant reforming, main features». *Biznes v zakone*. Issue 4, pp. 253-256.
10. Andrievskaya, E.V. (2010). «The concept and essence of the process of restructuring of industrial enterprises». *Visnyk sotsial'no-ekonomichnykh doslidzhen': zb. nauk. prats'*. In Zveryakov, M.I. (ed.). «Odessa State Economic University». Odessa. Ukraine.
11. Vynokurova, O. (2017). «Analysis of modern problems of enterprise restructuring in Ukraine». *Visnyk sotsial'no-ekonomichnykh doslidzhen'*. Issue 1, pp. 71-76.
12. Kulakova, S.Yu., Korduban, A.S. (2015). Teoretychni osnovy vidtvorennia osnovnykh fondiv pidpryyemstva v suchasnykh umovakh. [Theoretical bases of reproduction of fixed assets of the enterprise in modern conditions]. *Efekty`vna ekonomika*. [ffective economy]. (electronic journal). no. 6. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4134>

Стаття надійшла до редакції 20.12.2019 р.